

Αθήνα, 23.04.2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Σε πλήρες αδιέξοδο οι ενεργειακές κοινότητες – πολιτική εγκατάλειψη, απώλεια πόρων και αποκλεισμός πολιτών από την ενεργειακή μετάβαση

Η Ελλάδα υπήρξε από τις πρώτες χώρες στην Ευρώπη που θεσμοθέτησαν τις ενεργειακές κοινότητες, ήδη από το 2018, πριν ακόμη την ενσωμάτωση των σχετικών ευρωπαϊκών οδηγιών. Ο θεσμός σχεδιάστηκε ως βασικό εργαλείο εκδημοκρατισμού της ενέργειας, ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας και αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας, επιτρέποντας σε πολίτες, δήμους και μικρές επιχειρήσεις να παράγουν και να καταναλώνουν συλλογικά ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Ωστόσο, οκτώ χρόνια μετά, η πραγματικότητα είναι απογοητευτική: ο θεσμός έχει ουσιαστικά απαξιωθεί και βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους στασιμότητας.

Πρώτον, παρατηρήθηκε εκτεταμένη κατάχρηση του θεσμού από μεγάλες εταιρείες ΑΠΕ, οι οποίες, αξιοποιώντας θεσμικά κενά, δημιούργησαν «κατ' επίφαση» ενεργειακές κοινότητες με καθαρά εμπορικό χαρακτήρα, παρακάμπτοντας διαγωνιστικές διαδικασίες και αποκομίζοντας υπερκέρδη από εγγυημένες τιμές. Η εξέλιξη αυτή όχι μόνο αλλοίωσε τον κοινωνικό χαρακτήρα του θεσμού, αλλά και οδήγησε σε μαζική κατάληψη του διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου, αποκλείοντας στην πράξη τα αυθεντικά συνεργατικά σχήματα πολιτών και τοπικών φορέων.

Δεύτερον, η έλλειψη πρόσβασης στο δίκτυο έχει οδηγήσει σε πλήρες «πάγωμα» νέων πρωτοβουλιών. Σε πολλές περιοχές της χώρας, όπως η Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας, ενεργειακές κοινότητες αναμένουν επί χρόνια όρους σύνδεσης χωρίς καμία εξέλιξη, γεγονός που καταδεικνύει σοβαρές ανεπάρκειες στον ενεργειακό σχεδιασμό και τη διαχείριση του δικτύου.

Τρίτον, η χρηματοδοτική στήριξη του θεσμού είναι πρακτικά ανύπαρκτη. Παρά τη σημαντική εισροή ευρωπαϊκών πόρων, το μοναδικό πρόγραμμα ενίσχυσης ενεργειακών κοινοτήτων περιορίζεται σε 41,8 εκατ. ευρώ και αφορά αποκλειστικά δήμους, αποκλείοντας πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το αποτέλεσμα είναι εξαιρετικά χαμηλή απορρόφηση πόρων και ουσιαστική αδυναμία ανάπτυξης έργων αυτοπαραγωγής.

Τέταρτον, ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η απώλεια περίπου 100 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης στο πλαίσιο του προγράμματος «Απόλλων», λόγω κακού σχεδιασμού, ασάφειας και μετατόπισης πόρων προς ιδιωτικές επενδύσεις αποθήκευσης. Πρόκειται για μια χαμένη ευκαιρία στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών μέσω συλλογικής αυτοπαραγωγής.

Τα διαθέσιμα στοιχεία επιβεβαιώνουν την πλήρη στασιμότητα: μόλις 76 νέες αιτήσεις έργων ενεργειακών κοινοτήτων κατατέθηκαν από τον Ιανουάριο 2024, ενώ η ίδρυση νέων κοινοτήτων με το πρόσφατο θεσμικό πλαίσιο είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

Η εικόνα αυτή συνιστά σαφή πολιτική επιλογή: αντί για ένα συμμετοχικό και κοινωνικά δίκαιο μοντέλο ενεργειακής μετάβασης, διαμορφώνεται ένα σύστημα που ευνοεί συγκεντρωτικές επενδύσεις και αποκλείει την κοινωνία από την παραγωγή ενέργειας.

Κατόπιν των ανωτέρω,

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Πώς αξιολογεί την πλήρη στασιμότητα του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων και την αδυναμία υλοποίησης νέων έργων, ιδίως λόγω κορεσμού του ηλεκτρικού χώρου;
2. Για ποιους λόγους δεν έχουν ληφθεί έως σήμερα επαρκή μέτρα για την απελευθέρωση ηλεκτρικού χώρου υπέρ πραγματικών ενεργειακών κοινοτήτων πολιτών και δήμων;
3. Ποιος είναι ο σχεδιασμός του Υπουργείου για τη δημιουργία ειδικού χρηματοδοτικού πλαισίου που θα στηρίζει ενεργειακές κοινότητες πολιτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων;
4. Για ποιο λόγο αποκλείστηκαν ενεργειακές κοινότητες πολιτών από υφιστάμενα προγράμματα χρηματοδότησης και γιατί δεν εντάχθηκαν στο ελληνικό Κοινωνικό Κλιματικό Σχέδιο;
5. Ποιες ευθύνες αναλαμβάνει η κυβέρνηση για την απώλεια περίπου 100 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης στο πλαίσιο του προγράμματος «Απόλλων»;
6. Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει για την άμεση επανεκκίνηση του θεσμού, με στόχο την ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση και την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Δρίτσας Θεόδωρος

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φωτίου Θεανώ